

TILSYNSRAPPORT – barnehagebasert vurdering

Barnehagebasert vurdering er et ledd i Trondheim kommunes tilsyn med barnehagene. Tilsynet er hjemlet i Lov om barnehager § 8 og § 16. I følge loven skal kommunen gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk, og føre tilsyn med alle godkjente eller godkjenningsspliktige virksomheter.

Barnehagebasert vurdering gjennomføres som en elektronisk undersøkelse hvert fjerde år, etterfulgt av stedlig tilsyn i ti barnehager årlig. Fra 2014 har Trondheim kommune som tilsynsmyndighet valgt å sette søkelys på *Barnehagen som språkarena*. Målet for dette tilsynet er å undersøke kvaliteten på det arbeidet som gjøres i trondheimsbarnehagene, og samtidig bidra til kvalitetsutvikling i den enkelte barnehage når det gjelder dette temaet.

Våren 2014 ble det sendt ut et spørreskjema til alle barnehagene, med tema *Barnehagen som språkarena*. Det stedlige tilsynet som nå er gjennomført, er en oppfølging av det som barnehagen svarte i denne undersøkelsen.

I Trondheim kommune er Oppvekstkontoret delegert myndigheten til å føre tilsyn med trondheimsbarnehagene. Det er utarbeidet en overordnet plan for tilsyn med trondheimsbarnehagene, se www.trondheim.kommune.no/tilsyn

Saksnummer:	14/50726
Barnehagens navn:	Nidaros barnehager
Adresse:	
Eier:	Trondheim kommune
Styrer/daglig leder:	Ellen Skjølvold
Dato for varsling:	14.10.14
Dato for tilsynet:	25.11.14
Tilsynets art:	Stedlig tilsyn – varslet
Tilstede fra barnehagen:	Styrer: Ellen Skjølvold Fra Brukerrådet, og representant for foreldre: Tom Roger Larsen, leder BR og Dagfinn Krogsrud, medlem BR Representant for ansatte: Antonia Ertresvåg, barne/ungdomsarbeider, Irene Hallem, ped.leder, Kristin Overskott, assistent, Kathrine Tvinnereim, ped.leder,
Tilstede fra Trondheim kommune	Oppvekstkontoret v/Solveig Busch, Gretha Tangen Pedersen, Siv Akre(observatør)

Tema for tilsynet

Hensikten med tilsynet er å vurdere barnehagens innhold og praksis. I tillegg til kontrollaspektet skal denne formen for tilsyn bidra til økt bevisstgjøring og fokus på kvalitetsutvikling i barnehagen. Kommunen har valgt å fokusere på temaet *”Barnehagen som språkarena”*.

I rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver beskrives språklig kompetanse som en del av det sentrale innholdet i barnehagen, og *Kommunikasjon, språk og tekst* er et av de sju fagområdene som barnehagene skal arbeide med. Rammeplanen sier at *«Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen.»*

I Trondheim kommunes økonomiplan for 2011-2014 presenteres flere mål for kompetanseutvikling i barnehagene. Ett av målene er: *«Barnehagen er en inkluderende arena som stimulerer til god språkutvikling og språkforståelse.*

I forbindelse med spørreundersøkelsen ble barnehagens styrer oppfordret til å la ansatte delta i en prosess for å komme fram til svar som var mest mulig representative for hele barnehagen. Spørsmålene i undersøkelsen dreide seg om *planlegging og vurdering; pedagogisk tilrettelegging; personalets holdninger og kompetanse; og samarbeid med foreldre.*

Planlegging og vurdering

I Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver står det at *«Hvordan fagområdene blir tilpasset det enkelte barn og gruppens interesser og det lokale samfunnet, skal avgjøres i den enkelte barnehage og nedfelles i barnehagens årsplan. Her må progresjon tydeliggjøres.»*

Pedagogisk tilrettelegging

Rammeplanen sier: *«Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt språkmiljø i barnehagen. Noen barn har sen språkutvikling eller andre språkproblemer. De må få tidlig og god hjelp.»*

Personalets holdninger og bevissthet

I rammeplanen står det at personalet må *«være seg bevisst sin forbildefunksjon for hvordan en lytter, gir konstruktiv respons og bruker kroppsspråk, talespråk og tekst»* og *«vise forståelse for betydningen av barns morsmål»*. Det står også at de må *«tilrettelegge for opplevelser, og skape tid og rom for bruk av nonverbalt og verbalt språk i hverdagsaktiviteter, lek og i mer tilrettelagte situasjoner.*

Personalets kompetanse

I Utdanningsdirektoratets veileder «Språk i barnehagen» står det om kompetanse at *«Barnehageeieren har ansvaret for kvaliteten på tilbudet i barnehagene. I dette ligger muligheten til*

å velge verktøy og metoder i arbeidet med språk og ansvaret for at personalet har eller får nødvendig kunnskap og kompetanse og tid til å sikre kvaliteten.»

Samarbeid med foreldre

Barnehageloven sier at *«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barns behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling».*

Gjennomføring

Tilsynet ble gjennomført som et dialogmøte med samtale omkring de spørsmål som ble stilt i spørreundersøkelsen. I møtet var pedagogiske ledere, fagarbeidere/assistenter og foreldre representert. Barnehagens leder var til stede som observatør.

Møtet ble gjennomført på barnehagen i barnehagens åpningstid.

Resultatet fra spørreundersøkelsen

I spørreundersøkelsen som ble gjennomført våren 2014 var spørsmålene framsatt som påstander om ulike kjennetegn for kvalitet. Man skulle uttrykke graden av enighet på en skala fra 1 til 6, hvor 1 står for i liten grad og 6 for i høy grad. Det er utarbeidet en rapport som viser samlet resultat for trondheimsbarnehagene, [Barnehagen som språkarena](#). Barnehagene er oppfordret til å sammenligne sine egne svar med de resultater som presenteres i denne rapporten.

Om barnehagens resultat:

Nidaros barnehage scorer seg relativt høyt - 6 seksere, 15 femmere, 6 firere og 1 treer

Høyest score får temaene; *Pedagogisk tilrettelegging del 1(5,3) og Samarbeid med foreldre – (5,0)*

Lavest score får temaene:

Planlegging og vurdering, spørsmålet;

Årsplanen inneholder en beskrivelse av progresjon i arbeidet med fagområdet (3),

Personalets kompetanse, spørsmålene;

Personalet har god kompetanse om barns språkutvikling(4) og Personalet har god kunnskap om norsk -og andrespråkutvikling(4)

Om prosessen rundt besvarelsen.

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til hele personalgruppen. Alle avdelinger fikk i oppgave å reflektere rundt spørsmålene og gi skriftlig tilbakemelding til leder. Det var en del sprikende svar derfor fastsatte lederteam en felles score for hele barnehagen.

Barnehagens besvarelse ble lagt fram for Brukerrådet.

Oppsummering fra dialogmøtet

Hvilke tema er tatt opp.

Vi ønsket å fokusere på to områder innenfor spørreundersøkelsen, *Personalets holdninger og bevissthet* og *Personalets kompetanse*. Disse områdene valgte vi ut fordi vi ønsket å høre nærmere om bakgrunnen for hvordan de var kommet fram til resultatet.

I oppsummeringen vil ta for oss det som kom fram i dialogmøtet, også de utsagn som hører under andre tema som omfattes av undersøkelsen.

Personalets holdninger og bevissthet

- De ansatte har sterkt fokus på « La mæ klar det sjøl»
- Ansatte er opptatt av å se det enkelte barnet. Har et eget prosjekt der det er fokus på hvordan barna snakker med hverandre, bruk av ord, og som hjelper barna til å bli bevisst hvordan de svarer andre barn. Det bekreftes av en av foreldrerepresentantene at dette har gitt synlig resultat for sitt barn
- De ansatte benytter benevnning på alt de gjør, prater mye med barn. Gjennom syrer alt de gjør i hverdagen
- De ansatte er bevisst på hvordan egen språkbruk påvirker andre, fokus på stemmebruk og budskapet språket formidler (metakommunikasjon).
- Personalet er gode til å stille åpne spørsmål, undre seg sammen med barna, gi barna tid til å tenke selv
- Personalet unnlater å stille spørsmål som gjør at barna kan svare bare ja eller nei, bevisst på at barna skal lære seg å benevne, for eksempel hva de ønsker

Personalets kompetanse

- Barnehagen har mange flerspråklige barn, særlig på to av husene, opptil 74 % på det ene huset. Krever at det er ekstra trøkk på å være tydelig i kommunikasjonen med barna. En av foreldrene bekrefter at barnehagens måte å arbeide på gir positiv utvikling hos barnet
- Barnehagen har nettverk for utveksling av erfaringer, ta opp problemer
- Personalet er svært bevisst på å snakke med barna, bruke hverdagssituasjonene

Pedagogisk tilrettelegging

- Barnehagen arbeider bevisst med romløsninger og bruk av materiell
- Barnehagen bruker sang og rim bevisst i arbeid med språkopplæringen
- Barnehagen har satt sammen «Eventyresker» der alle ting som hører til eventyret er tilgjengelig
- Barnehagen har satt sammen en «Språkkiste» der ulike verktøy er delt opp i kategorier, f. eks ting på badet, kjøkkenet, husdyr, etc.
- Ansatte bruker rollespill overfor barna – barna forstår språket/budskapet. Bekreftes av foreldre at dette fører til læring, gjenspeiler seg i hvordan barnet opptrer hjemme.

Andre tema som ble nevnt:

Planlegging og vurdering

- Ansatte har nettverk internt der de kan ta opp spørsmål og få tilbakemelding fra hverandre i saker som de arbeider med

Barnehagens styrker

- Det er et rikt språkmiljø med svært mange språk representert i barnegruppene. Gjelder spesielt for husene Kongsgården og Klæbuvegen
- Barnehagen er opptatt av å løfte fram de ulike språkene, spesielt gjennom bruk av samtale med barna, rollespill, sang og rim
- Foreldre opplever det som en styrke i forhold til barns utvikling at de blir kjent med ulike kulturer/språk, en styrke for barnehagen
- Barnehagen har lang erfaring i arbeidet med flerspråklige barn og familier. Mange ansatte har god kompetanse samtidig som noen sier at de ønsker seg mer for å kunne utfylle den rollen de har som forbilder i arbeidet med språkstimulering for flerspråklige barn
- Barnehagen har gjennom mange år jobbet med ulike språkverktøy. Med bakgrunn i disse erfaringene har de satt sammen en egen «Språkkiste» der ulike verktøy er delt opp i kategorier knyttet til kjente tema
- De ansatte benytter benevnelse på alt de gjør, prater mye med barn. Gjennomgår alt de gjør i hverdagen

Barnehagens utfordringer

- Barnehagen beskriver i undersøkelsen at de ansatte har ulikt ståsted i forhold til kompetanse. Særlig i noen av barnegruppene er det behov for å jobbe mer med temaet «Barnehagen som språkarena».
- Ut fra den score de har gitt seg selv i forhold til å ha nok kunnskap om norsk – og andrespråkutvikling, så ønsker de å utvikle sin kompetanse ytterligere i forhold til flerspråklige barn og deres familier

Konklusjon/anbefalinger

Samtalen og de forhold som kom frem i dialogmøtet viser samsvar mellom barnehagens egen score og den praksis som utøves. De ansatte uttrykker høy kompetanse og høy grad av bevissthet om innhold i og tilrettelegging av det pedagogiske arbeidet knyttet til barns språkutvikling. Det legges stor vekt på at personalet er bevisst på at det er gjennom hverdagen i barnehagen at barnets språkutvikling skjer. Foreldrene bekrefter at måten barnehagen arbeider med språk på, gjenspeiler seg i egne barns utvikling.

Tilsynsmyndigheten anbefaler at barnehagen fortsetter sin gode praksis og måten å reflektere på rundt arbeidet med språk i barnehagen. Videre anbefales at barnehagen fortsetter arbeidet med kompetanseheving, slik at hele personalgruppen får et felles ståsted.

Sted og dato:05.12.14

Solveig M. Busch og Gretha Tangen Pedersen